

ID: 119392

Dražba a insolvenční řízení

Povinnost upustit od dražby v případě zahájení insolvenčního řízení je objektivní a její porušení zakládá neplatnost dražby i v případě, že se dražebník o zahájení insolvenčního řízení ve vztahu k vlastníku dražené nemovitosti nedozvěděl.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 21 Cdo 2993/2024-172 ze dne 4.2.2025)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně N. N., zastoupené Mgr. M.P., advokátkou se sídlem v B., proti žalovaným 1) Dražební společnost MORAVA s. r. o. se sídlem v Z., zastoupené JUDr. A.R., advokátem se sídlem v P., 2) Santora družstvo se sídlem v P., a 3) P. V., zastoupenému JUDr. L.D., advokátkou se sídlem v P., o neplatnost veřejné nedobrovolné dražby, vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 36 C 19/2024, o dovolání žalované 1) proti rozsudku Krajského soudu v Brně - pobočky ve Zlíně ze dne 10. července 2024, č. j. 59 Co 103/2024-152, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

1. Žalobou ze dne 10. 1. 2024 podanou u Okresního soudu ve Zlíně se žalobkyně domáhala určení, že nedobrovolná elektronická dražba č. 1523-EDN/23, která byla provedena dne 11. 10. 2023, je neplatná. Žalobu odůvodnila tím, že je vlastnící v dražbě vydražené nemovitosti a že dražbou bylo zasaženo do jejího vlastnického práva. Neplatnost dražby odůvodnila tím, že dražebník měl povinnost od dražby upustit, neboť před zahájením dražby došlo k zahájení insolvenčního řízení ve vztahu k její osobě. Dalším důvodem pro upuštění od dražby byla skutečnost, že smlouva o provedení dražby byla neplatná, když „titul pro její provedení byl absolutně neplatný“.

2. Žalovaní v písemném vyjádření navrhli, aby žaloba byla zamítnuta. Poukázali na nedostatek aktivní legitimace žalobkyně a dále na to, že žádný z uvedených důvodů neplatnosti dražby nebyl naplněn.

3. Rozsudkem ze dne 10. 7. 2024, č. j. 59 Co 103/2024-152, Krajský soud v Brně - pobočka ve Zlíně výrokem I zamítl návrh žalované 1) na přerušování řízení, výrokem II potvrdil rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 19. 3. 2024, č. j. 36 C 19/2024-115, ve výroku o věci samé, kterým bylo žalobě vyhověno, výrokem III změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o náhradě nákladů řízení a výrokem IV rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

4. Odvolací soud se zcela ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu prvního stupně, který uzavřel, že veřejná nedobrovolná elektronická dražba č. 1523-EDN/23 konaná dne 11. 10. 2023 je neplatná, neboť před tím, než tato dražba započala (12.00 hodin), nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení (11.55 hodin dne konání dražby) na majetek vlastníka dražených nemovitostí (žalobkyni).

5. Proti rozsudku odvolacího soudu podala dovolání žalovaná 1). Přípustnost dovolání dovozuje z toho, že otázky, které nastolila v dovolání, „nebyly v dosavadní judikatuře odvolacího soudu doposud řešeny, popř. byly řešeny odvolacím soudem rozdílně“. Jde o tyto otázky:

[1] „Má vlastník předmětu dražby ve veřejné dražbě nedobrovolné povinnost uvědomit dražebníka o tom, že na sebe podal insolvenční návrh a tím vznikl důvod pro upuštění od dražby?“ Pokud vlastník předmětu dražby takovou povinnost má, (do) kdy a jakým způsobem musí tuto povinnost splnit?

[2] „Je podání insolvenčního návrhu vlastníkem předmětu dražby pět minut před zahájením veřejné dražby nedobrovolné (bez předchozího uvědomění dražebníka) výkonem práva v rozporu s dobrými mravy?“

[3] „Je podání insolvenčního návrhu vlastníkem předmětu dražby pět minut před zahájením veřejné dražby nedobrovolné (bez předchozího uvědomění dražebníka) a následné napadení platnosti dražby výkonem práva v rozporu s dobrými mravy?“

[4] „Má podání insolvenčního návrhu vlastníkem předmětu dražby (bez předchozího uvědomění dražebníka) pět minut před konáním veřejné dražby nedobrovolné účinky ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zákona o veřejných dražbách?“

[5] „Má podání insolvenčního návrhu vlastníkem předmětu dražby (bez předchozího uvědomění dražebníka) pět minut před konáním veřejné dražby nedobrovolné účinky za následek vznik povinnosti dražebníka upustit od dražby pod sankcí neplatnosti dražby?“

[6] „Porušil dražebník povinnost dle zákona o veřejných dražbách tím, že provedl lustraci insolvenčního rejstříku pět minut před zahájením veřejné dražby nedobrovolné a dále až po udělení příklepu?“

[7] „Může být veřejná dražba nedobrovolná elektronická sankcionována neplatností v případě, kdy se dražebník o důvodech o upuštění od dražby dozví až po jejím zahájení?“

[8] „Má být ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zákona o veřejných dražbách vykládáno tak, že dražebník je povinen od dražby upustit, je-li dražebníkovi doloženo, že bylo zahájeno insolvenční řízení?“

[9] „Může být prohlášena veřejná dražba nedobrovolná neplatnou z důvodu porušení povinnosti dražebníka, ačkoliv dražebník (objektivně) nemohl tyto podmínky splnit?“

Dovozuje, že dovolání je též i důvodné, neboť odvolací soud tyto otázky vyřešil nesprávně.

6. Ostatní účastníci se k dovolání nevyjádřili.

7. Dovolací soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. s. ř.“).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je odvolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být odvolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Použité zkratky anebo zkrácená označení právních předpisů v textu tohoto odůvodnění:

- „ZVD“ anebo „zákon o veřejných dražbách“ - zákon č. [26/2000](#) Sb., o veřejných dražbách, ve znění do 31. 12. 2024; k jeho aplikaci s ohledem na den konání dražby (11. 10. 2023) srovnej ustanovení § 63 odst. 1 zákona č. [250/2023](#) Sb., o veřejných dražbách;
- „IZ“ anebo „insolvenční zákon“ - zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- „o. z.“ - zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

11. Námitky (otázky) dovolatelky publikované pod body 2, 3, 4 a 5 obsahu dovolání (srovnej jeho rekapitulaci v bodě 5 tohoto odůvodnění) nemohou přípustnost dovolání založit proto, že dovolatelka formulací těchto otázek v dovolání předkládá dovolacímu soudu své právní závěry založené na jiném skutkovém základě, než ze kterého vyšel odvolací soud. Zpochybnění právního hodnocení věci, vychází-li z jiného skutkového stavu, než který zjistil odvolací soud, ovšem není způsobitelným dovolacím důvodem. Dovolatelka totiž v dovolání nezpochybnuje právní posouzení věci, jestliže předkládá vlastní skutkovou verzi odlišnou od té, která byla podkladem rozhodnutí odvolacího soudu. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, nemohl být dovoláním zpochybněn (srov. § 241a odst. 1 o. s. ř.) a Nejvyšší soud z něj vychází (srov. § 241a odst. 6 o. s. ř.) [srov. například důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, uveřejněného pod č. [19/2006](#) Sb. rozh. obč., nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2013, sp. zn. 29 Cdo 3829/2011].

12. Dovolatelka přehlédla, že rozhodnutí odvolacího soudu není založeno na skutkovém zjištění, že k „podání insolvenčního návrhu“ došlo pět minut před zahájením dražby, nýbrž na závěru, že „insolvenční řízení bylo zahájeno dne 11. 10. 2023 v 11:55 (tímto okamžikem bylo zveřejněno zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku)“ [srovnej bod 10 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu] a nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení - srov. ustanovení § 101, § 109 IZ. Mezi účastníky totiž nebylo sporu o tom, že žalobkyně podala k insolvenčnímu soudu insolvenční návrh dne 11. 10. 2023 v 11:00 hodin (srovnej např. bod 2 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu).

13. Stejně závěry platí i pro námitku formulovanou pod bodem 9 obsahu dovolání; námitka, že „dražebník nemohl objektivně tyto podmínky splnit“ (myšleno upustit od dražby - pozn. dovolacího soudu), přípustnost dovolání nezakládá, neboť skutkový závěr o nemožnosti upustit od dražby (a tedy o nemožnosti dražebníka zjistit zahájení insolvenčního řízení nahlédnutím do insolvenčního rejstříku např. v 11:57 hodin) nebyl a nemohl být učiněn (nebyl ani dražebníkem tvrzen). Jde tedy opět o námitku vycházející z jiného skutkového stavu, než který zjistil odvolací soud, a není tak způsobitelným dovolacím důvodem.

14. Námitka dovolatelky publikovaná pod bodem 6 obsahu dovolání nemůže přípustnost dovolání založit proto, že odvolací soud na závěru o porušení povinnosti „... dle zákona o veřejných dražbách tím, že provedl (dražebník - pozn. dovolacího soudu) lustraci insolvenčního rejstříku pět minut před zahájením dražby ...“ svoje rozhodnutí nezaložil; odvolací soud výslovně v této souvislosti uvedl, že je nerozhodné, že žalovaná 1) [ne]nahlédla do insolvenčního rejstříku těsně před tím, než bylo zahájení insolvenčního řízení oznámeno (srov. bod 11 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu).

15. Námitka dovolatelky publikovaná pod bodem VIII/8.5 obsahu dovolání („insolvenční návrh jako zneužití práva“) též přípustnost dovolání nezakládá, neboť vyjadřuje prostý nesouhlas s řešením přijatým odvolacím soudem, aniž by bylo formulováno, v čem je toto řešení rozporné s ustálenou judikaturou dovolacího soudu; pouhá kritika právního posouzení odvolacího soudu či polemika s jeho závěry k založení přípustnosti dovolání nepostačují (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze

dne 23. 7. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1559/2013, nebo ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 32 Cdo 1389/2013, a z judikatury Ústavního soudu např. usnesení ze dne 12. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 2716/13).

16. Přípustnost dovolání nezakládá ani poukaz na domnělý rozpor s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2006, sp. zn. 21 Cdo 1679/2005, neboť uvedený rozsudek vychází ze zcela jiného skutkového i právního stavu, než nyní posuzovaný stav.

17. Přípustnost dovolání však zakládají námitky dovolatelky formulované ve vztahu k závěru odvolacího soudu o charakteru povinnosti dražebníka upustit od dražby v případě zahájení insolvenčního řízení jako povinnosti „objektivní“ (jde o námitky formulované pod body 1, 7 a 8 obsahu dovolání), neboť tato otázka (tedy otázka charakteru povinnosti upustit od dražby v případě zahájení insolvenčního řízení) nebyla doposud v rozhodovací praxi odvolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena.

18. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

19. Podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zákona o veřejných dražbách dražebník upustí od dražby nejpozději do jejího zahájení, bylo-li zahájeno insolvenční řízení, v němž se řeší úpadek nebo hrozící úpadek vlastníka, nebo byl-li předmět dražby nebo jeho část zahrnut do majetkové podstaty podle zvláštního právního předpisu, není-li navrhovatelem insolvenční správce.

20. Podle ustanovení § 109 odst. 1 insolvenčního zákona se se zahájením insolvenčního řízení spojují tyto účinky:

a) pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou,

b) právo na uspokojení ze zajištění, které se týká majetku ve vlastnictví dlužníka nebo majetku náležejícího do majetkové podstaty, lze uplatnit a nově nabýt jen za podmínek stanovených tímto zákonem, to platí i pro zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech nebo exekutorského zástavního práva na nemovitostech, které bylo navrženo po zahájení insolvenčního řízení; právo na uspokojení ze zajištění přitom náleží v případě zajištěné podmíněné pohledávky i dojde-li ke splnění odkládací podmínky pro vznik takové pohledávky po zahájení insolvenčního řízení; to platí obdobně v případě zajištěné budoucí pohledávky, dojde-li ke vzniku takové zajištěné budoucí pohledávky po zahájení insolvenčního řízení,

c) výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést. Pro pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168) a pohledávky jim na roveň postavené (§ 169) však lze provést nebo vést výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka, na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5 a s omezeními tímto rozhodnutím založenými. Pro pohledávky věřitelů na výživném ze zákona vzniklé po zahájení insolvenčního řízení však lze provést nebo vést výkon rozhodnutí či exekuci srážkami ze mzdy do prohlášení konkursu nebo schválení oddlužení, ledaže insolvenční soud rozhodne jinak kvůli důvodné pochybnosti, že takový výkon rozhodnutí nebo exekuce sleduje zneužití práva na úkor ostatních věřitelů. Není-li dále stanoveno jinak, výkon rozhodnutí nebo exekuce se i nadále nařizuje nebo zahajuje a provádí proti povinnému,

d) nelze uplatnit dohodou věřitele a dlužníka založené právo na výplatu srážek ze mzdy nebo jiných příjmů, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou nebo platem.

21. Podle ustanovení § 109 odst. 4 insolvenčního zákona účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku.

22. Ve vztahu k otázce výkladu právní normy již dříve Nejvyšší soud dospěl k závěru, že právní teorie v zásadě rozlišuje (podle metod a způsobů výkladů) jazykový výklad (provádí se na základě zjištění smyslu slov a vět podle gramatických, morfologických a syntaktických pravidel), logický výklad (spočívá v tom, že smysl normy se zjišťuje pomocí pravidel formální logiky), systematický výklad (smysl normy se zjišťuje srovnáním s jinými právními normami, v souvislosti s širším celkem, s celým zákonem), historický výklad (smysl normy vysvětluje z okolností, za nichž vznikla, a v souvislosti s cílem, který sledovala) a teleologický výklad (smysl a funkci právní normy vysvětluje v souvislosti se společenskými a sociálními podmínkami a potřebami, v nichž se má norma realizovat). Přitom platí, že žádnou z těchto metod výkladu nelze používat výlučně nebo izolovaně, poněvadž všechny metody jako celek tvoří součást myšlenkového postupu směřujícího k zjištění pravého smyslu právní normy. Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá občanský zákoník, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit (§ 2 odst. 1 o. z.). Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu (§ 2 odst. 2 o. z.). Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění (§ 2 odst. 3 o. z.) – srov. například odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2019, sp. zn. 21 Cdo 995/2019, rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2019, sp. zn. 21 Cdo 3822/2018, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2020, sp. zn. 21 Cdo 259/2020.

23. Jazykový výklad ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) ZVD potíže nečiní; užitím slovesa „upustí“, aniž by bylo vázáno na jakoukoliv podmínku, se jednoznačně vyjadřuje absolutní povinnost bez dalšího, tedy bez ohledu na to, zda je dražebník vlastníkem dražené věci (nebo i někým jiným) upozorněn na podání insolvenčního návrhu, jak prosazuje dovolatelka; ostatně žádné ustanovení zákona o veřejných dražbách (nebo jiného právního předpisu – typicky insolvenčního zákona) povinnost insolvenčního návrhatele informovat dražebníka o podání insolvenčního návrhu nestanoví.

24. Zákon o veřejných dražbách taktéž neváže povinnost od dražby upustit [resp. neplatnost veřejné nedobrovolné dražby – srov. ustanovení § 48 odst. 3 ZVD („dražebník neupustil od dražby, ač tak byl povinen učinit“)] na vědomost dražebníka o zahájení insolvenčního řízení (jak opětovně prosazuje dovolatelka).

25. Uvedená úprava má i svůj teleologický důvod; nelze přehlédnout jednoznačnou vazbu na insolvenční řízení, resp. na úpravu účinků zahájení insolvenčního řízení [srov. citované ustanovení § 109 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona], výjimky z těchto účinků lze dosáhnout pouze formou předběžného opatření vydaného insolvenčním soudem podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona, tedy jedině tehdy, pokud by insolvenční soud v době do rozhodnutí o insolvenčním návrhu předběžným opatřením omezil z důvodů hodných zvláštního zřetele některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení uvedených v § 109 odst. 1 písm. b) a c) insolvenčního zákona (zde tedy by umožnil dražebníkovi dražbu vykonat), což se však v této věci nestalo (srovnej odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2024, sp. zn. 21 Cdo 1212/2024).

26. K výše uvedeným závěrům se přiklání i odborná literatura; jak správně poukazuje odvolací soud, srov. Rakovský, Líznerová, Haščák, Zákon o veřejných dražbách, 1. vydání, C.H. Beck, 2019, str. 266-283, str. 491-498.

27. Lze tak dovodit, že povinnost upustit od dražby v případě zahájení insolvenčního řízení je objektivní a její porušení zakládá neplatnost dražby i v případě, že se dražebník o zahájení insolvenčního řízení ve vztahu k vlastníku dražené nemovitosti nedozvěděl.

26. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Protože nebylo zjištěno, že by byl postižen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou řízení, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalované 1) proti rozsudku odvolacího soudu podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

Další články:

- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)